

Bényi Gergely

AZ ISTEN ÉS A KELLÉKES

Szín: színpad előadás után. Jobb oldalon a kellékes rendezgeti a színpadot, bal oldalon a jóisten a körmét piszkálja. A kellékes nem látja az istent, az viszont látja őt

KELLÉKES Ezek se normálisak, hogy így itt hagyják ezt a sok holmit... Tessék! Egy páróka! A szék alatt! És ráadásul szőke. De hát miért is ne legyen egy szőke páróka a szék alatt... *(Lehajol érte, beleáll a fájás a derekába, lerogy egy székbe, fogja a derekát)* A lumbágóm! Az istenit!

Jóisten abbahagyja a körmöpiszkálást, ingerülten megköszörüli a torkát

Ki a fene van ott?

JÓISTEN Ne is zavartasd magad.

K. Micsoda modor ez?! Csak úgy letegezzük az embert? Hogy képzeli... Szzzzz! *(A derekát fogja)* Ki a fene van itt?

J. Csak én, az isten.

K. Mi? *(Jelentősegteljesen)* Ja! *(Félre)* A fene a büdös pofájába! *(Fennhangon)* Ó, valóban?

J. Igen.

K. *(ironikus ajtatossággal)* Jaj, ne haragudj, istenem, nem látlak, csak a hangodat hallom, nem tudhattam, hogy ki az...

J. Megbocsátok.

K. *(megállapítja, honnan jön a hang, és a székkal együtt arrafelé araszol)* Mekkora megtiszteltetés! El se merem hinni! Biztos, hogy nem hallucinálok?

J. Biztos.

K. Vagy nem örültem meg?

J. hallgat, újrakezdi a körmöpiszkálást

(Félre) Kíváncsi vagyok, melyik marha az. Miért jó nekik szórakozni velem! *(Egy paraván eltakarja előle J.-t, K. ezért megpróbálja ellúzni, de nem éri el)* Uram, itt vagy még?

J. Itt.

K. Uram, ha tényleg te vagy az, akkor mondd meg nekem, tulajdonképpen hol vagy te most, amikor velem beszélsz? Hogy mindenütt vagy-e egyszerre, vagy a plafonnál, vagy hol?

J. A paraván mögött.

K. Á, szóval a paraván mögött! *(A lábával próbálja ellökni a paravánt)* És mit csinálsz a paraván mögött?

J. Piszkálok a körmömet.

K. A körmödet piszkálsz. Nahát, neked van körmöd?

J. Miért ne volna?

K. Hát, nem is tudom, ezek a társadalmi beidegződések annyira... szorítanak... *(Egyre jobban erőlködik)* Szzz! Én azt hittem, hogy az istennek nincs körme, aztán kiderül, hogy mégis van... *(Kínlódik)*

J. Nehéz dolog ez. Tulajdonképpen még az istennek is.

K. *(sikerül belerúgnia a paravánba, és az szépen rádől, és beborítja)* A rohadt életbe! A бүdös, rohadt, kurva életbe!!

J. Máskor legyél óvatosabb!

K. *(felháborodva)* Hát ez már mindennek a teteje! Eddig hallgattam a hülye viccét, de most már elég volt!

J. Na, na, csak nyugalom!

K. *(sikerül kiszabadítania magát, ledobja a paravánt, és ordít)* Fogja be a száját, és kifelé innen! Rögtön fellármázom az egész színházat, aztán nézhet! *(Belenyilall a derekába)* A franca!

J. *(kissé zavartan)* Nézd, beszéljük meg a dolgot...

K. *(még jobban ordít)* Nem beszélünk meg semmiféle dolgot! Most azonnal eltakarodik innen, vagy nem tudom, mit csinálok, addig ordibálok, amíg meg nem hallják, és idejönnek, és szétverik azt a mocskos pofáját!

J. Csssss!

K. *(még jobban ordít)* Tűnjön innen! Takarodjon, de azonnal! Kifelé!

J. Ne ordíts!

K. Takarodjon! Gyerünk, tűnjön el gyorsan! Akkor lássam újra, amikor a hátam közepét! Ki innen! Ki innen!

J. idegesen egy bankjegyet csúsztat K. zsebébe

(Hirtelen fojtottan) Ki innen! Takarodjon! Indulás! Nem ordítok, de azonnal tűnjön el!

J. Nem beszélhetnénk meg...?

K. Elegem van magából, érti? Ilyen szar napom nem volt évek óta, reggel bevartam a térdemet, a buszon ellopták a táskámat, leszidott az ügyelő, az az undorító fráter, aztán még a fájás is beleáll a derekamba, és akkor jön maga a hülye viccével! *(Megment kiabál)* Elegem van, hordja el magát!

J. Jól van, nyugodj meg...

K. *(újra kifakad)* Kicsoda maga, hogy azt hiszi, így szórakozhat velem?!

J. Az isten...

K. Maga teljesen nem normális... *(Átmenetileg apátiába süllyed)*

J. kihasználva a pillanatnyi nyugalmat, körbesétál, nézelődik

(Fáradtan) Miféle isten az, aki a körmét piszkálja, miközben imádkoznak hozzá?

J. Körömpiszkálós isten.

K. Nézze, nekem dolgom van, én nem érek rá ilyen hülyeségekkel foglalkozni, úgy-hogy most szépen tűnjön el!

J. Nem hiszel?

K. *(fáradtan)* Menjen már!

J. De ha egyszer tényleg én vagyok az isten...

K. Persze, és az isten pénzt ad, hogy ne hívjam az őrt. *(Kiveszi a zsebéből a pénzt, és oda-*

nyújtja) Ne alázzon meg ennyire, kedves isten, nem fogadhatom el. Menjen szépen haza a mennyországba.

J. *(elveszi a pénzt)* Hát akkor... élj boldogul.

K. Gyorsan menjen békével.

J. lassan kimegy

(Küszködik a lumbágóval, és az lassan enged) Na végre...

J. *(visszajön, mord közönnyel)* Zárva van az ajtó. Nem tudok kimenni.

K. *(felegyenesedik, gúnyyal)* Hát akkor talán menjen át a zárt ajtón, kedves isten. Ez önnnek meg se kottyan.

J. Nincs kedvem. Hol a kulcs?

K. *(felfortyan)* Hogyhogy nincs kedve?

J. Nincs kedvem semmihez, mert ilyen ostoba és szűk látókörű vagy, kedves gyermekem.

K. Még hogy én ostoba és szűk látókörű? Más ember nem hagyta volna ennyit szóra-kozni ilyen marhaságokkal, hanem egyből kirúgta volna magát, és jó napot! Menjen isten hírével. *(Nevet)* Bezzeg én minden lehetőséget megadtam, hogy bebizonyítsa ezt a marhaságot, ha már mindenáron ez a dilije, nyugodtan megtehetette volna, hogy...

J. *(közbevág)* Nem adtál meg minden lehetőséget. Egyáltalán nem adtál semmi lehetőséget.

K. Miféle lehetőséget kellett volna megadnom?! Két hónap próbaidőt?

J. Egy kis igazi hitet. Egy egészen apró, pillanatnyi hitet. De annyit sem kaptam.

K. Hát jó. Adok egy lehetőséget. Nem tudom, mi van velem, lehet, hogy front van. *(Gondolkodik, közben pakolászik a dísztetek között, hirtelen megfordul)* Szóval maga az isten.

J. Igen, már mondtam egypárszor.

K. Akkor menjen át a bezárt ajtón!

J. *(meglepett értetlenséggel)* Minek?

K. *(dühösen)* Maga hülye, hát hogy elhiggyem, hogy maga az isten!

J. *(dühösen)* Miért érdekem nekem az, hogy bebizonyítsam neked?

K. Hogy ne dobjam ki, azért.

J. Miért bizonyítaná neked ez, hogy isten vagyok? Én nem tudok átmenni a bezárt ajtón. De ettől még én vagyok az isten!

K. *(ordítva)* Olyan isten nincs is!

J. *(ordítva)* Honnan tudod, voltál már isten?

K. *(ordítva)* Különben is, egy isten nem ordibál!

J. *(ordítva)* Mit csináljak, én egy ilyen ordibálós isten vagyok!

K. *(ordítva)* Na, ebből elegendem van, menjen innen! Megkapta a lehetőségét, hogy szépen eltűnjön, jó?

J. Most azt hiszed, adtál egy lehetőséget...

K. *(agresszívan)* Arra van a másik ajtó. *(Mutatja)*

J. ...pedig ez csak egy hülye tesztfeladat volt...

K. *(még agresszívakban)* Az nyitva van!

J. ...amilyeneket a patkányoknak adnak a kutatóintézetekben! Hogy lehet így tesztelni az istent!?

(Dühösen indul kifelé)

K. *(elbizonytalanodva áll, gondolkozik, aztán J. után szól)* Jöjjön vissza! Hallja? Jöjjön vissza egy kicsit!

J. visszajön, leül

De nehogy azt higgye, hogy bevettem a meséjét! Csak... kíváncsi vagyok, hogy meddig van pofája elmenni. Nem gondolja, hogy szentségtörés, amit csinál?

J. De.

K. Egy isten lehet szentségtörő?

J. Képzeld, kedves gyermekem, lehet. Egy isten akár púpos teve is lehet, ha akar.

K. De a csukott ajtón nem bír átmenni.

J. Azon nem.

K. (*ironikusan*) Kezd érdekelni a dolog. Jó, mondjuk, hogy maga az isten. Tegyük fel. Mit kell ekkor tennem?

J. Hogyhogy mit?

K. Hát imádkozzam, vagy gyónjak meg magának, vagy valami mást...

J. Ne légy nevetséges. Szerinted egy ilyen istenhez imádkozni kell?

K. Elég kellemetlenül érezném magam.

J. Akárcsak én.

K. De hát valahogyan csak meg kéne adni a tiszteletet...

J. (*bólogat*) Meg kellene.

K. Már úgy értem, hogy másképp kéne viselkednem egy istennel szemben, mint a többi emberrel.

J. Erről van szó!

K. Na de hogyan viselkedjek? Mit csináljak?

J. Bőven elég, ha elhiszed, hogy én vagyok az isten. Ez a legfontosabb.

K. Semmi másra nincs szükség?

J. Nincs.

K. Akkor ugyanoda jutottunk! (*Hangosabban*) Honnan tudjam, hogy maga az isten?

J. Szerintem, fiam, te vagy hülye, nem én.

K. (*hangosan, sértetten*) Kikérem magamnak!

J. (*gyorsan*) Bocsnátot kérek. Visszavonom. Csak ne firtassuk tovább ezt a dolgot.

K. (*járkálni kezd, idegesen maga elé*) Lehet, hogy tényleg nem vagyok normális... Itt ül ez a pasas, és én azt akarom, hogy bizonyítsa be, ő az isten... Komolyan mondom, hogy nem vagyok normális.

J. Gyermekem, te nem vagy normális, én meg most szépen elmegyek.

K. Én nem vagyok normális, és ő meg szépen elmegy. És én vagyok az ő gyermeke...

J. Na, csak ne idegeskedj, most már tudom, hogy semmi keresnivalóm itt. Elmegyek, és soha többet nem zavarlak, ígérem.

K. Itt marad.

J. (*elképedten*) Hogy mondtad?

K. Azt mondtam, itt maradsz.

J. Márpedig én nem maradok itt. Nem fogom rád pazarolni az időmet.

K. (*visszanyomja a székre*) Márpedig addig nem mész el, amíg be nem bizonyítod, hogy isten vagy. (*Fogja a vállánál*)

J. Bizonyítja a halál. Ilyen alakoknak a fene se fog bizonygatni.

K. Itt maradsz, és kész. Nem ejtesz pofára.

J. Mi ez? Erőszak? Mit képzelsz magadról?

K. Te mit képzelsz magadról?! Így kiborítasz, aztán meg csak úgy hipp-hopp elillannál?

J. Egyáltalán nem hipp-hopp! Mióta próbállak már jobb belátásra bírni, de te nem hallgatsz az okos szóra! Eressz el!

K. (*elengedi*) Ha összeszednénk, amiket nekem elmondtál, a világ legnagyobb marhasága kerekedne ki belőle. Miféle okos szóról beszélsz te itt nekem?

J. Eleget próbálkoztam, hogy megértessem veled a helyzetet, kockázatot vállaltam, most már elég. Elmehetek?

K. Nem. Csak próbálkozz tovább, a te állapotod nem érdekel, inkább érdekeljen téged az enyém, mert ha nem hiteted el velem, hogy te vagy az isten, akkor nagyon megbánod!

J. Rendben. Talán mondd meg azt is, hogy ezek után hogyan fogják hozzá!

K. Kezdjük az elejéről. Szerintem te egyáltalán nem úgy viselkedsz, mint az isten.

J. Jó, kezdjük az elejéről.

Szünet

Voltál már isten?

K. Nem.

J. Na akkor most leszel. Űlj ide a székbe, és tégy úgy, mint egy isten, én meg majd téged játszalak el.

K. Ezt most nem egészen látom át. Mire jó ez?

J. Egy kicsit kipróbálsz, hogy milyen istennek lenni.

K. Így?!

J. Csak fantázia kell hozzá. Az van neked, nem?

K. (*ironikusan*) Végtelen. (*Beleül a székbe, feszeng, nem tudja, mit tegyen, vár*)

J. (*tesz-vesz, mint a kellékes tette, és hirtelen K.-hoz fordul*) Maga kicsoda?

K. (*zavartan*) Öööö... én vagyok az isten. (*Felcsattan*) Ezt így nem lehet!

J. Na ugye, máris kezdődnek a problémák! Nem is olyan könnyű, nem is olyan egyszerű...

K. És ha most mondjuk le akarnék sújtani egy villámmal, akkor mi van? Mert mondhatok akármit, villám nem lesz belőle! Persze lehet, hogy ez neked könnyebben menne...

J. Ne aggódj, eljátsszuk a villámot is. Na, kezdjük újra! (*Már a kellékes szerepében*) Maga kicsoda?

K. (*mennydörögve*) Én vagyok az isten! Bummm! (*Magyarázólag*) Ez volt a villámlás...

J. (*földre borul, sírós hangon*) Jajj, jajj, édes istenem, ne bánts, kérlek, bocsáss meg nekem, bűnös léleknek, kérlek, bocsáss meg... (*Hangja zokogásba fullad*)

K. (*türelmetlenül*) Ez így nem jó.

J. Jajj, jajj, tudom, uram, hogy ez így nem jó, bocsáss meg nekem, bűnös léleknek...

K. Hagyd már abba!

J. Rosszul csináltam? Nem ezt akartad?

K. Ennek semmi értelme nincs, hogy lesújtok egy villámmal, és szegény ember sírva fakad félelmében.

J. Na látod. Ezért nem tettem így.

K. Mintha meg tudtad volna tenni.

J. Erről most ne nyissunk vitát, jó? Az előbb tévedtél, amikor az istent játszottad, hát most szállj magadba!

K. Még nem fejeztük be, folytassuk! (*Felveszi az istenpózt*)

J. Á, újabb ötlet! Kíváncsi vagyok, mit találtál ki. (*Elfordul, majd hirtelen vissza*) Maga kicsoda?

K. (*karját ölelésre emeli, kenetteljesen, atyailag*) Én vagyok a jóisten.

J. Én meg a jó édes öreganyád vagyok. Na, tünés innen, de gyorsan, nem szórakozom!

K. De hát... gyermekem... hát én vagyok a jóisten...

J. (*kiabál*) A saját gyerekével szórakozzon! Azt ölelgesse, maga hülye!

K. Fiam, vigyázz, mert ezt még megbánod!

J. Maga bánja meg mindjárt, hogy megszületett! Hordja el magát, vagy megverem! (*Felé suhogtatja a seprűt*) Hess, krampusz, hess innét! Hess, hess, hess!

K. (*nevet*) Hé, te megőrültél, hagy már abba! Elég, elég, igazad van.

J. (*leengedi a seprűt*) Na látod! Nem is olyan könnyű.

K. (*hirtelen elkomorodik*) De igen, nagyon is könnyű! Könnyű így hülyét csinálni belőlem semmiért. Bejössz ide, egy vadidegen ember, aztán egy félóra múlva itt bohóckodom veled. Mondd meg, de most igazán, hogy ki vagy te. Most ne játssz szerepet, kérlek szépen, hanem igazán mondd meg. Nem bánom már, hogy bolonddád tettél, hogy egész este kineveltél magadban. Már örülök, hogy nem tudtalak elküldeni. Jó volt ez a játék, ez a legjobb estém hónapok óta. Végre sikerült elfelejtenem egy kicsit, hogy ki vagyok, hogy hol vagyok, és ez igazán csodálatos, de most már szeretném tudni az igazat. Ki vagy te?

J. Az isten.

Szünet

K. Hát akkor mondd!

J. (*megrázza a fejét, kézen fogja a kelléket, és a színpad végébe állítja*) Mit láatsz? (*Előremutat*)

K. A színpadot.

J. Nem.

K. Akkor... (*Bizonytalanul elhallgat*)

J. Nagyon figyelj!

K. Egy erdőt...?

J. a fejét rázza

Egy mezőt... Tengert?

J. a fejét rázza

Akkor egy teret. Egy nagy sziklát. Egy légballont. Bombatölcsért. Agyat. Barlangot. Könyvtárat. Kerítést. Hófelhőt. Kórházat. Csecsemőt. Festményt.

J. végig a fejét rázza

Templomot.

J. bólint

Egy templomot. A te templomod. Ez a te templomod, igaz?

J. Igen.

K. *(lelkesen)* Lássuk csak, milyen is ez a templom... *(Körbepillant, és elindulna előre)*

J. *(rászól)* Vigyázz, ne lépj oda! Nem látod az ágyásokat?

K. Virágágyak?

J. Kakukkfű.

K. *(óvatosan lépdel az ágyások között)* És ez?

J. Levendula. Mák. Csombor. Tárkony. Szagosmüge. Koriander. Zsurló.

K. *(leül a földre, letép egy levelet, megszagolja, felnéz a plafonra)* Az ott mi?

J. Láncok. Azon csorog le a víz a mennyezetről. Jó lesz elkerülnöd, ha nem akarsz elázni.

K. *(felkel, és amennyire lehet, közel megy)* De hát honnan kerül ide víz?

J. A padló alól szívárog, és felkúszik a falakon. Nézz körül: csupa nedves moha a fal.

K. *(megtapogatja a falat)* És milyen puha. *(Megnyalja az ujját)* De hisz ez sós!

J. Hát persze, hiszen a tengeren vagyunk. Vagy talán nem érzed, hogyan ringatnak a hullámok?

K. És mitől van ilyen világos? Nincsenek is ablakok.

J. Nézz ide. *(A levegőbe mutat)*

K. De szép! Mi ez? *(Megpróbálja megfogni)*

J. Egy csillag.

K. *visszarántja a kezét*

Ne félj, nem forró. Üvegből van.

K. *(markába fogja a csillagot)* Most sötét van.

J. Igen, most teljesen sötét van. És mi itt vagyunk kettesben egy templomban, amely a tengeren úszik, a falain fölfelé folyik a víz, és a padlóján gyógynövények teremnek.

K. *(örömmámorban úszik)* Igen, igen! Érzed az illatukat? Ó, a levendula, a menta...

J. És te a kezekben szorongatsz egy világító üvegcsillagot, ami eddig a levegőben lebegett.

K. Milyen finom érzés! Milyen meleg a kezemben, és a fénye átdereng a bőrömmön!

J. *(felcsattan)* Nagyon könnyen ment, túl könnyen!

K. *(elengedi a csillagot)* Mi ment túl könnyen?

J. Ez az egész! Csak játszol! Csak egy szavamba kerül, és azonnal kizökkensz, és már nincs a kezekben semmi!

K. *(a levegőbe mutat)* De hiszen ott lebeg...

J. *(lecsapta a karját)* Te még mindig azt hiszed, hogy csak játszom! És hogy örömet szerezz, hogy megnyugtass, hát úgy teszel, mintha elhinnéd, de közben folyton arra gondolsz, hogy micsoda jópofa, bolondos fickó ez a... ez az isten! És közben szórakozol, milyen jól szórakozol!... és mindent rám hagysz! Nem elhiszed nekem, hogy egy templomban vagyunk, csak rám hagyod. És meg se fordul a fejedben, hogy ez nekem esetleg nem elég, hogy ez nem lehet elég az istennek! Az istennek teljes és föltétlen odaadásra van szüksége, nem pedig szájalomra! Makulátlan hitre van szükségem, nem tettetésre, érted?

K. Mert hit nélkül nem vagy semmi.

J. Mert hit nélkül te sem vagy semmi.

Szünet

K. Akarok hinni neked. Akarok hinni benned. De nem vagyok képes rá. Nem tudom magam rákényszeríteni.

J. Mert nem is lehetséges. Ó, ha az volna, azt hiszed, vitatkoznék veled? Azt hiszed, nem küldenék felfegyverzett angyalhadakat, hogy megtérítsenek benneteket? Azt hiszed, nem fenyegetnék meg halálosan? Megtenném, ha érdemes lenne! Megtehetném. De nem teszem. Nincs értelme.

K. Még soha nem éreztem magam ennyire tehetetlennek. Annyira szeretnék hinni neked! Olyan egyszerű lenne minden, olyan biztonságban érezném magam. De nem megy. Nem vagy isten.

J. Ha nem hiszed, tényleg nem vagyok.

K. De hát annyira szeretném! Ha te vagy az isten, akkor tudsz nekem hitet adni.

J. De csak akkor, ha elhiszed, hogy én vagyok az isten. (*Elmosolyodik*) Ördögi kör.

K. Hogy mondhatsz ilyet! Ennek nem szabad így lennie!

J. Valahol meg kell bontani ezt a kört. Én már megtettem az első lépést, amikor bejöttem ide, és felfedtem a kilétemet. Ennél többet nem tehetek. Most rajtad a sor.

K. De hát hogyan...

J. Elhatározással.

K. Nem tudom kényszeríteni magam!

J. Ne kényszerítsd!

K. Hanem...?

J. Fogadj el.

K. Hogyan?

J. Meggyőződéssel.

K. És nem lehet bennem egy csöppnyi kétkedés sem?

J. De igen, ha megvan benned a szándék, hogy elkerüld.

K. Nagyon nehéz.

J. Csak az elején.

K. Tehát csak annyit kell mondanom, hogy igen?

J. Ha ezt kimondanád, mindenhatóvá tennél.

K. Hát most nem vagy az?... (*Észbe kap*) Persze hogy nem, hiszen nem tudtál átmenni a csukott ajtón. Egyéb korlátoltságaidról nem is beszélve. Túl emberi vagy ahhoz, hogy isten legyél. Bennem teljesen más kép él az istenről. Nincs számára lehetetlen, és mindenható, örökkévaló és végtelen.

J. És hogyan jelenne meg neked?

K. Nem tudom. Végül is volt már példa ilyesmire. Lángoló csipkebokor vagy mondjuk tűzoszlop alakjában. Vagy Jézus Krisztus jönne el. Akkor hinni tudnék.

J. Olyan biztos vagy ebben?

K. (*elmerengve*) Gyerekkoromban a szüleim minden vasárnap elvittek a templomba. És én minden vasárnap iszonyú vágyat éreztem arra, hogy valahol másutt legyek. Gyűlöltem a lépcsőt, a szőnyeget, a padokat. Az orgona hangja teljesen megőrjített, legszívesebben ordítottam volna. Úgy remegtem, mint akit a hideg ráz. Dühös voltam! Mert az egésznek semmi, de semmi értelme nem volt! Amikor elmondtam ezt a szüleimnek, azt mondták, hogy azért nem értem a misét, mert nem figyelek eléggé oda. Ha odafigyelnék, akkor látnám, amikor megtörténik az átváltoztatás. Következő vasárnap nagyon-nagyon figyeltem. De az ostya ostya maradt, a bor pedig csak bor! És szégyelltem magam, hogy nem látom a csodát, amit, úgy látszott, mindenki más látni képes. És még dühösebb lettem, mert szégyelltem magam! Akkor magamban azt ki-

vántam: istenem, tegyél csodát! Változzon emberi hússá az ostya, nyers hússá, és ne törjön meg a pap kezében! Változzon igazi vérré a bor, és köpje ki a pap, amikor belekóstol! De semmi sem történt. Akkor rájöttem, hogy nem tudok hinni. Képtelen vagyok rá, érted? De csak egyetlen csodát adna az isten! Egyetlen tagadhatatlan csodát!...

Szünet

J. Akkor hinnél.

K. Igen.

J. *(előrehoz egy széket)* Nézd ezt a széket! Hiszed, hogy ez a szék létezik?

K. Persze hogy hiszem, mert látom.

J. De hát honnan tudhatod, hogy nem hallucinálsz-e? Hogyan győződsz meg erről?

K. Megérintem.

J. kételkedve néz

Megszagolom. Megkopogtatom. Megízlelem.

J. Tudod, hogy még ennyire sem bízhatok magadban!

K. De hát ez nem lehet! *(Odarohan a székhez, megszorítja)* Nem lehetek teljesen örült! Itt ez az asztal, a paraván, a söprű, a fogas. *(Közben sorban odarohan hozzájuk, és megérinti őket)* Megérintem őket, és tudom, hogy léteznek! *(Nagyokat lélegzik, kiáltva)* Levegő! *(Ujjával port töröl föl, és szétcsapkodja a levegőben)* Por! *(Tovább csapkod, közben fel-le jár)* A csattogás! A lépteim zaja! Nem lehetek teljesen örült!

J. Miért ne lehetnél?

K. De hát... de hát...

J. Miért ne lehetnél teljesen örült?!

K. *(egyre hangosabban)* Nem, nem, nem, nem, akkor is... *(Kétségbeesetten gondolkozik)* Akkor is van bennem valami belső bizonyosság! Nem tudok semmit sem bebizonyítani, de akkor is van bennem egy belső bizonyosság, hogy nem vagyok örült! Különben hova lennék...?

J. És ha azt mondom, hogy ez nem egy szék, hanem egy fenyő? Vagy egy viharfelhő?

K. *(kiáltva)* Akkor is bennem lenne az a belső bizonyosság!

J. Ami csak belőled fakad, és semmi köze a székhez.

K. *(idegesen, összezavarva)* Nem, nem... kívülről jön. A székből fakad...

J. Ami lehet, hogy csak képzelet!

K. Akkor nem tudom... Csak úgy van!

J. Honnan? Kitől?

K. *(mélységesen feldúlva)* Nem tudom! Sehonnan! Magától! Nincs indoka! Nincs indoka!

J. *(hangot váltva)* Miért vagy ilyen ideges? Történt valami, ami felforgatta a világot?

Szünet

K. *(elcsöndesedve, megzavarodva)* Nem... Vagyis igen. Rájöttem, hogy semmiben sem bízhatok.

J. A belső bizonyosságodban bízhatok. De csak abban.

K. De hát mi az a belső bizonyosság?

J. A hit. Ezért nem teszek csodákat. Minden, ami látható, hallható és megérintható, bizonytalan. Végül úgyis csak az a sehonnan sem eredő bizonyosság marad. A hit.

K. De ha az isten csodát tenne... Ha te csodát tennél, ha megjelenne itt egy felirat a falon, vagy szél támadna a nézőtéren, vagy világítanának a deszkák, akkor bólintanék, és idehívnék minden embert, hogy lássák a csodát. És akkor azok az emberek hinnének, és én is hinnék, és végre megnyugodhatnánk.

J. De az az isten, aki így megmutatja magát, olyanná válna számotokra, mint egy szék.

K. Ezt hogy érted?

J. Soha nem jutnátok el a bizonyosságig, mint ahogy te sem voltál képes hinni abban, hogy ez a szék létezik, amíg fel nem bolygattam benned ezt az egészet. A szék létezése... de ez rossz szó, mert ebben nem lehetnél biztos... A szék láthatósága, kézzelfoghatósága túlságosan elkényelmesített ahhoz, hogy elgondolkozz felőle, és így lennél velem is, ha hatalmas jelek közepette jelentem volna meg neked. Nem jelentene problémát a létem, mert elvakítanának az érzékelhető dolgok, és nem a hit, hanem mindenféle ösztönös beidegződés irányítana.

K. Úgy mint?

J. Úgy mint rémület, döbbenet, egyfajta igen erős katartikus élmény, mint mondjuk egy óriási vihar villámokkal, jégesővel. És persze hatalmas boldogság is, a kiválasztottság boldogsága. Hatás, hatás, hatás! De sehol egy gondolat, sehol egy választás. Egy igazi, felelősségteljes választás, mint amilyet neked kell meghoznod velem kapcsolatban.

K. Tehát ha csodát tennél, akkor csak rád hagynám, hogy te vagy az isten, nem pedig elhinném.

J. Igen. *(Átszellemülten)* Csakhogy ez sokkal, de sokkal veszélyesebb, mint az, amit nemrég játszottunk. Emlékszel: a templom, a víz a falakon, a lebegő üvegcsillag... Az csak kifelé tűnt hitnek, belül magadban végig tudtad, hogy csak játszol. Ha viszont csodát tennék, akkor befelé, saját magadnak is úgy tünne, mintha hinnél... pedig csak rám hagynád az egészet! Ezzel még a lehetőségét is elvesztenéd annak, hogy igazán higgy!

K. *(felindultan)* Nem teszel csodát, hogy higgyek...! Ez kész örület!

J. *(izgatottan)* Igen, a hit örület! Ha te elhiszed, hogy én vagyok az isten, mindenki örültnek fog tartani! Pedig akkor tényleg hinni fogsz, és én isten leszek!

K. Miért, hát most nem vagy az?

J. De igen, csak számodra nem!

K. *(kezd kétségbeesni)* De hát mibe kapaszkodjak?

J. Nincs kapaszkodó! Nem adhatok kapaszkodót, mert nincs értelme!

K. *(kiáltva)* Mire jó neked ez az egész? Ha úgyis te vagy az isten, akkor minek neked az én hitem?!

J. Amikor megteremttem az embert, téged, akkor lemondtam mindenhatóságom egy darabjáról. Szabad akaratot adtam neked, és a döntéseidbe nem tudok beleszólni. Én akartam így, nyomorékká tettem magam saját akaratommal, és magam is szenvedek, akárcsak te. Egészen addig, amíg vissza nem adod nekem a hatalmam. És pontosan ezt teszed, ha hiszel bennem.

K. De hát akkor mire való az egész teremtés? Miért kellett magad megnyomorítani, mire kelletttem én, ha nélkülem tökéletesebb volt a világ?

J. *(mámorosan)* Hát miért írnak az emberek regényeket, verseket meg drámákat, miért rajzolnak és festenek és készítenek szobrokat, miért komponálnak zenét, miért csinálnak színházat, és miért csinálnak filmeket, és miért lesznek színészekké? De az egészen

egyszerű, hétköznapi ember is... miért ültet bokrot vagy virágot a kertjébe? Miért hímez terítőket, miért készít különleges ételeket? Miért díszíti fel a karácsonyfát, miért fest tojást, és karácsonykor meg húsvétkor miért hazudik a gyerekeinek? Miért vesznek fel ünneplőruhát, és miért tesznek virágot a vázákba? Egyáltalán, miért vásárolnak vázákat, apró szobrocskákat, kék levélpapírt, kanárimadarat, faragott székeket, piros villanykörtét, aranyperemű tányérokat, pepita mintás salát? Miért tesznek ennyi értelmetlen dolgot, amiknek semmi hasznát nem látják!? Miért áldozzák a fél életüket arra, hogy ostobaságokat műveljenek?

Szünet

Látod, nincs válasz. Ezek önmagukért való dolgok. Művészet... Játék... A hétköznapi életben semmi értelmük, csak elvonják az ember energiáit, nem tud arra koncentrálni, amire *(ironikusan)* szükséges és illendő lenne. De magukban ezek a dolgok sokkal értékesebbek minden egyébnél. Ezek teszik az embert emberré és bizonyos értelemben istenné is. Az istennek, nekem pedig ez a lényegem! *(Átszellemülten)* Játék! Hátsó gondolatok és önzés nélkül, csak a dologért, csak a dolog miatt! Világot teremteni a világért, a világ lehetséges létezésének okán! Csak úgy...

K. Tehát nincs értelme az egésznek...

J. *(felcsattan)* De igenis van értelme! Csak ennek van értelme!

K. *(elfordul, és leroskad, hosszú ideig így marad, aztán felkel, elindul valamerre, hirtelen megáll, tétovázik, leül a földre, lefekszik, összekuporodik magzati pózba, hosszú szünet után halkán)* Nahát... *(Könnyezik)* Na tessék... *(Nevet)* Ez nem lehet igaz, ez nem lehet igaz... *(Ingatja magát)* Szóval mégis... te vagy az isten. *(Nehezen, de bizonytalankodás nélkül)* Én ezt nem akartam elhinni. Nem akartam igazán. Nem ezt akartam elhinni. Máshogyan képzeltem. Másféle változást képzeltem el. Azt hittem, hogy ez hatalmas, felelősségteljes döntés. Hogy ezzel is irányítom a sorsomat. És nem. Éppen hogy átadtam az irányítást neked, és felelőtlené lettem, mint egy gyerek. Most a tiéd vagyok teljesen. Nem úgy, ahogyan anyámé vagyok, nem úgy, ahogy a szerelmesemé vagyok, még csak nem is úgy, ahogy saját magamé vagyok. Ez egészen másfajta odaadás, ez olyan, mintha kapnék. Mert egyszerre csak belenézek a lelkembe, és látom, hogy hiszek. Minden átmenet nélkül. Így történt. Most már tudom, hogy te vagy az isten. *(Elmosolyodik)* Sose gondoltam volna, hogy ilyen vagy. Hogy ember vagy, legalábbis annak nézel ki. Hogy gúnyolódsz. Hogy félsz. Hogy korlátaid vannak. Kiabálsz. Nevetsz. Hülyéskedsz. Kimelegszel a magyarázkodásban. És csapongsz a gondolataid között. Persze ez mind csak külsőség, te akard ilyennek, hogy annál erősebb legyen a hitem. És igazad lett. Mindenben igazad lett.

Szünet

J. *(odamegy hozzá, döbbsenten, félelemmel vegyes örömmel)* Hát tényleg hiszel?

K. *bólint, mosolygva nézi*

De hát nézz rám, és gondold vissza, mennyi hülyeséget beszéltem...

K. *(megrázza a fejét)* Nem baj. Te vagy az isten! *(Hirtelen kitörő örömmel)* Te vagy az isten! Istenem! *(Felugrik)* Megtaláltalak! És tudom, hogy tehozzád nem kell úgy imádkoznom, ahogyan *(tréfásan felfelé bök az ujjával)* hozzá kellett... volna *(Nevetve járkál a szin-*

padon) Végre... Ez nem is lehet igaz, olyan hihetetlen... Tényleg csak belenéztem a lelkembe, és egyszer csak ezt láttam benne! Igen, én a szívemben mindig ilyen istenre vágytam, mint amilyen te vagy.

J. (*magában*) Sikerült. Tehát sikerült. (*Felindultan*) Hát mégis lehetséges! (*K.-hoz*) Egészen biztos, hogy hiszel?

K. (*örömmámorban*) Igen, igen, igen, igen!! Hiszek benned, istenem!

J. Ez döbbenetes... (*Magából kikelve*) Ez nem lehet igaz! Hogy én milyen hülye vagyok... Milyen szerencsétlen hülye...! (*K.-hoz*) Hogy lehet, hogy neked sikerült? Hogyan lehetséges, hogy én, aki a legapróbb részletekig tisztában voltam az egész elmélettel, képtelen voltam érvényesíteni azt, te pedig, aki most hallod először az egészet, ilyen iszonyú rövid idő alatt...

K. (*döbbenet*) Mít beszélsz?

J. Te egy csoda vagy... Hogyan voltál képes erre? Mi győzött meg, mi volt az, ami megváltoztatott, melyik kis részlet?

K. (*zavartan*) Semmi... Egyszer csak hittem, ennyi az egész. Tudom, hogy te vagy az isten... (*Erőteljesen*) Tudom, hogy te vagy! Tudom!

J. De biztosan volt valami apróság, egy nyilvánvalónak tűnő bizonyíték. Kellett, hogy legyen! Az nem lehet, hogy így...

K. Nem... nem, semmi... Ez a belső bizonyosság...

J. Gondolkozz! Próbálj visszaemlékezni! Valami kis részlet, ami félrevezetett...!

K. Semmi sem vezetett félre! Te vagy az isten!

J. (*magába roskadva*) Nem, dehogy vagyok isten... Ostoba, gyarló, hitetlen ember vagyok. Uramisten...

K. (*kétségbeesve*) Te vagy az isten!

J. (*eszélősen*) Mit csináltam...?! Nem tudom, hogy most mit kell mondani, nem tudom, mit kell mondani...

K. (*megrázza J.-t*) Hé, én hiszem, hogy te vagy az isten! Itt van a lelkemben, nem tagadhatom le! Te vagy az isten!

J. (*rémülten*) Nem, ne! Értsd meg, nem én vagyok, én csak ki akartam próbálni, hogy lehetséges-e... Csak egy hirtelen ötlet... Nem tehetek róla, hogy épp te lettél az... Uramisten!

K. (*eszeveszett haraggal*) De hát én elhittem! Én elhiszem! Még most is elhiszem!

J. Nem... ne, ne! Jaj, ne! Nem szabad!

K. Istene, ezt nem teheted velem! Nem lehetsz ilyen kegyetlen!

J. (*arcába ordít*) Értsd már meg végre, hogy nem én vagyok az isten!!

K. (*vádlón*) Miért hazudsz nekem?

J. (*kétségbeesve*) Én ezzel nem bírok szembenézni... Engedj elmennem! Kérlek, engedj elmennem!

K. (*összetörve*) De hát én nem akarlak elengedni! (*Zokogva*) Épp hogy csak megtaláltalak! Ne hagyd itt, kérlek!

J. Én nem akartam, hogy így legyen. Bocsáss meg! Én nem tudok itt maradni veled!

K. De megint össze fogok törni! Olyan leszek, mint régen! Gyűlölni fogom az egész életem!

J. Nem... ne! Próbálj meg valami másban hinni! Én nem tudok segíteni rajtad, értsd meg végre!

K. (*hirtelen indulattal*) Most már itt kell maradnod örökké! Olyan közel, hogy bármikor megérinthesselek! (*J. felé nyúl*)

J. Ne nyúlj hozzám! (*Próbál kitérni előle*)

K. Megfoglak, és nem eresztlek el! Itt maradsz, mert én hiszek benned! Most már akár-hogyan is az én istenem vagy!

J. *(rémülten)* Hagyj békén... *(Mikor K. éppen elérné, ordítva)* Nem vagyok a tiéd! Senkié sem vagyok, mert én nem vagyok isten! Különben is, nincs isten!

K. Van!

J. Minek az isten?! Az istent úgysem láthatod, úgysem beszélhetsz vele soha!

K. *(dühvel)* Látlak, istenem! Veled beszélek, istenem!

J. Nem vagyok isten! *(Kiforgatja a zsebeit, pénz, bérlet, személyi igazolvány, használt papír zsebkendők esnek a földre)* Tessék, győződj meg róla, te szerencsétlen hülye! *(Mutatja az igazolványt)* Tessék, a nevem, a címem, a foglalkozásom... születési dátum... Mi kell még?

K. Semmi! Maradj itt!

Szünet

J. *(pár pillanatig meredten nézi K.-t, aztán hirtelen)* Na, most megyek el. *(Elteszi az igazolványát, és minden mást otthagya kirohan)*

K. *(utánaordít eszeveszett gyűlölettel)* Szemét csaló! *(Mindent, amit a keze ügyében talál, utánahajít)* Undorító rohadt dög! Szemét! Rohadj meg, te disznó! Fulladj bele a saját mocskodba! Rohadék! Undorító, nyálas, rohadt féreg vagy! Pusztulj innét! Takarodj, soha többé ne lássalak! *(Hirtelen föleszmélve)* Jaj nekem... Miért kellett ez az este... Micsoda aljas gazember!... Most keljek fel, és folytassam a pakolást, mintha mi sem történt volna... Aztán menjek haza, és aludjak... Mintha sikerülhetne... Aztán holnaptól újra... Istenem... Mi ez itt bennem? *(Körbekiált)* Miért vagy még mindig itt?

Függöny

Kelevéz Ágnes

„HISZEM AZ EZER ISTENT”

A fiatal Babits rendhagyó *Credója*

„Fogarason egyedül / megtanultam görögül.” A sokszor idézett rövidke két sort Babits élete vége felé veti papírra abban az *Iskolai füzetnek* nevezett egyszerű fedelű füzetecskében, melyet nagy műtete előtt talán leginkább a számvetés szándékával nyitott. Fogarasi magánya és görögségélménye még ekkor is szorosán összefonódik benne. Görög tárgyú verseit, bár két kötetébe is felveszi őket, 1909 őszétől 1911 tavaszáig lényegében másfél év alatt megírja. Legutoljára keletkezett a HISZEKEGY, amely az utolsó, mégis a legátfogóbb, legszemélyesebb, sőt szinte kihívó érvényű verse e témakörben.

Ez a HISZEKEGY címevel ellentétben nem az egy Isten mellett tesz hitet. E verscím többszörös paradoxon. Az APOSTOLI HITVALLÁS kezdő két szava a magyar nyelvben